

2018-02-13

Fråga-svar

Situationen för konvertiter i Uzbekistan

Fråga

Hur ser situationen ut i Uzbekistan för en person som har konverterat från islam till kristendom?

Svar

Informationsläget och rådande politisk utveckling i Uzbekistan

Det finns inte särskilt mycket information att tillgå gällande situationen för konvertiter i Uzbekistan. För närvarande befinner sig dessutom Uzbekistan i en förändringsfas där statens järngrepp om befolkningen sakta lättas och säkerhetstjänsten (som till stor del har kontrollerat religiösa aktiviteter i landet) står inför en omfattande omorganisering. Med anledning av det rådande läget i Uzbekistan är det svårt att göra en bedömning av det rådande säkerhetsläget för särskilda profiler och det går inte att nog understryka vikten av att följa utvecklingen noggrant.

Frågan om konvertiters situation i Uzbekistan bör delas upp i två delar, dels hur den uzbekiska staten ser på konvertiter och dels hur det uzbekiska samhället ser på en konversion från islam till kristendom.

Den uzbekiska regimens syn på religion och kristna konvertiter

Uzbekistan är en sekulär stat. Enligt konstitutionen råder religionsfrihet och konversion är inte förbjudet enligt uzbekisk lagstiftning. (Amerikanska utrikesdepartementet 2017, s. 1) Det kan därför tänkas vara så att bytet av religion i sig inte är särskilt problematiskt från uzbekiska myndigheters synvinkel. Samtidigt utövar den uzbekiska staten en strikt kontroll av religiös aktivitet och ser religiös extremism som ett av de största hoten mot

rådande styre. Endast religiös aktivitet som har sanktionerats av staten är tillåten och religiös extremism definieras mycket brett. (Lifos 2017, s. 8) Även om en klar majoritet av den uzbekiska befolkningen bekänner sig till en tro, upp mot 90 % av befolkningen beräknas exempelvis vara muslimer, kan ett beteende som uppvisar att en person är djupt religiös väcka myndigheternas intresse. Exempel på ett sådant beteende kan vara frekventa besök i moskén eller användandet av religiösa symboler. (Lifos 2017, s. 8-10; Initierad källa 2017) Regimens jakt på religiösa extremister tenderar att slå hårdast mot muslimer, men även personer tillhörande kristna samfund har utsatts för statlig repression. (Lifos 2017, s. 16; United States Commission on International Religious Freedom 2017, s. 3)

Av den information som finns tillgänglig för Lifos gällande specifikt kristna konvertiters situation framgår att konversion eller tillhörighet till ett icke-traditionellt kristet samfund kan väcka statens intresse och göra en person sårbar för övergrepp. (Lifos 2017, s. 16; United States Commission on International Religious Freedom; Amerikanska utrikesdepartementet 2017, s. 1-2, 17) Den rysk-ortodoxa kyrkan ges som exempel på ett traditionellt kristet samfund som till stor del har lämnats utanför statliga åtgärder. Vissa protestantiska, evangelistiska och baptistiska samfund betraktas däremot som icke-traditionella och uppges därmed vara sårbara för statlig repression av flera källor. (Lifos 2017, s. 16; Amerikanska utrikesdepartementet 2017, s. 17)

I den rapportering som finns om konvertiter som har utsatts för statlig repression framgår olika brott som grund för åtgärderna. Se exempelvis följande artiklar:

- ‘Longest seven minutes of my life’: Uzbek beaten up for leading secret church, *World Watch Monitor*, 2017-07-12, <https://www.worldwatchmonitor.org/2017/07/longest-seven-minutes-of-my-life-uzbek-beaten-up-for-leading-secret-church/>
- Uzbekistan releases jailed Christian convert after six years, *World Watch Monitor*, 2016-11-23, <https://www.worldwatchmonitor.org/2016/11/uzbekistan-releases-jailed-christian-convert-after-six-years/>

Mot bakgrund av ovanstående är det för Lifos oklart på vilka grunder en konversion skulle kunna väcka statens intresse; om det rör sig om konversionen i sig, att personen uppvisar en djupt religiös sida eller om det är tillhörigheten till ett visst kristet samfund som har varit avgörande.

Det uzbekiska samhällets syn på kristna konvertiter

Majoriteten av Uzbekistans befolkning är sunnimuslimsk (Lifos 2017, s. 8). Islams betydelse och inflytande i det uzbekiska samhället varierar dock stort inom landet. I vissa mindre bysamhällen är exempelvis traditionell

muslimsk klädsel och uppförandekod kutym vilket är mer ovanligt i de större städerna. (Ibid., s. 8-10) Närvaron av andra religiösa samfund än muslimska accepteras i stor utsträckning men en konversion från islam till en annan religion kan vara problematiskt och leda till diskriminering, trakasserier och påtryckningar från omgivningen om att återvända till islam (Open Doors USA, 2017; Amerikanska utrikesdepartementet 2017, s. 17).

Korruptionen är dessutom mycket hög i Uzbekistan (Transparency international 2017). I vissa myndigheter, som mahallan, är tjänstemännen en del av samhället de arbetar för och kan på vis tendera att involvera sig i lokala familjeangelägenheter så som en konversion, eller användas för att tjäna en privatpersons intressen, beroende på kontakter och inflytande (Lifos 2018, s. 13-14; Initierad källa 2017; Amerikanska utrikesdepartementet 2017, s. 17).

Denna sammanställning av information/länkar är baserad på informationssökningar gjorda under en begränsad tid. Den är sammanställd utifrån noggrant utvalda och allmänt tillgängliga informationskällor. Alla använda källor refereras. All information som presenteras, med undantag av obestrida/uppenbara fakta, har dubbelkontrollerats om inget annat anges. Sammanställningen gör inte anspråk på att vara uttömmande och bör inte tillmätas exklusivt bevisvärde i samband med avgörandet av ett enskilt ärende. Informationen i sammanställningen återspeglar inte nödvändigtvis Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och det finns ingen avsikt att genom sammanställningen göra politiska ställningstaganden. Refererade dokument bör läsas i sitt sammanhang.

Källförteckning

Elektroniska källor

Amerikanska utrikesdepartementet, *2016 Report on International Religious Freedom – Uzbekistan*, 2017-08-15,
<https://www.state.gov/documents/organization/269192.pdf> (Hämtad 2018-02-12).

Migrationsverket. Lifos, *Temarapport: Uzbekistan – utsatta grupper (version 1.1)*, 2017-12-14,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40658>
(Hämtad 2018-02-12).

Open Doors USA, *Uzbekistan*, <https://www.opendoorsusa.org/christian-persecution/world-watch-list/uzbekistan/> (Hämtad 2018-02-12).

Transparency International, *Corruption Perceptions Index 2016*, 2017-01-25,
https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016 (Hämtad 2017-08-24).

United States Commission on International Religious Freedom, *Uzbekistan Chapter – 2017 Annual Report*,
<http://www.uscirf.gov/sites/default/files/Uzbekistan.2017.pdf> (Hämtad 2018-02-12).

World Watch Monitor, *‘Longest minutes of my life’: Uzbek beaten up for leading secret church*, 2017-07-12,
<https://www.worldwatchmonitor.org/2017/07/longest-seven-minutes-of-my-life-uzbek-beaten-up-for-leading-secret-church/> (Hämtad 2018-02-12).

World Watch Monitor, *Uzbekistan releases jailed Christian convert after six years*, 2016-11-23,
<https://www.worldwatchmonitor.org/2016/11/uzbekistan-releases-jailed-christian-convert-after-six-years/> (Hämtad 2018-02-12).

Muntliga källor

Initierad källa, samtal i Oslo, Norge, 2017-06-09.